

СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ

Вей О.Ю.

*молодший науковий співробітник наукового відділу
періодичних видань імені Мар'яна та Іванни Коців,
Львівська національна наукова бібліотека України
імені Василя Стефаника*

ПРИНЦИПИ ПОБУДОВИ ДЕРЖАВИ У ПУБЛІКАЦІЯХ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО НА СТОРІНКАХ ТИЖНЕВИКА «МЕТА» (1930-1939 РОКИ)

Кінець XIX і початок XX ст. творить переломну добу в розвитку культурних народів, також українці не могли залишатися позаду, бо хотіли і собі здобути місце в широкій людській сім'ї. Розпайований наслідком непривітних історичних обставин поміж трьох держав, боровся український народ серед вельми важких умов з перемінним успіхом за своє право на існування, щоб зажити своїм життям як вільна, самостійна нація. За вікном вже XXI ст. Маємо омріяну незалежну Україну, але не маємо досконалої Української Держави. Дотеперішній досвід показав перш за все хаотичність і недисциплінованість українського Духа в боротьбі з неминучим. Всі ми грішимо хаотичністю і недисциплінованістю. Причин такого стану є багато, але найочевиднішим є те, що чітко сформованих теоретичних засад, на які керманичі і громадяни мусять опиратися при «муруванні державницької піраміди», так і не виведено. «Згадати 1918 р. Це рік, коли в хаосі, глупоті, безхарактерності і безпорадності були змарновані найкращі можливості. Але в цьому році було безсмертне і вічне. Було хотіння Української Держави, що прокинулося стихійно серед всіх шарів і класів українського громадянства, був початок возстановлення органічної структури цього громадянства. Вся наша вартість для майбутнього залежить і залежала від нашої здатності до духовного і морального переродження під впливом нашої ідеї. Не можна бути як думають у нас, самостійником в думках і угодовцем в ділах. Має бути держава із чітко розділеними функціями. Протягом століть це громадянство не мало власної держави. Його психічна здатність до незалежного державного життя дуже слаба. Його хотіння власної держави дуже поверхове. Підстави всякої державної незалежності – матеріально незалежних, а разом з тим войовничих, лицарських елементів в ньому дуже мало. Отже український політик – державник мусить передбачити найближчу небезпеку, що загрожує українській державній ідеї. З одного боку неминучий зріст політичного угодовства у відношенні до чужих держав і що за тим іде – культурна денаціоналізація, з другого – дегенерація державної ідеї в формі чи то бездумного, глупого, емоціонального бунтарства, чи запродавства чужим державним інтересам» [8, с. 2].

Історія українського народу промовляє, що в хвилях важких переживань, в добах занепаду, в боротьбі за життя й існування провидіння посиляло визначні і могутні постаті, які силою свого високого Духа розбуджували широкі верстви до нового життя, своїми змаганнями промощували шлях до дальшого розвитку та поступу. Беззаперечно, що однією з таких постатей і моральним авторитетом для українців був і є наш Митрополит Андрей Шептицький.

Андрей Шептицький говорив не лише про необхідність дотримання заповідей Христових у щоденному житті, а й про розвиток традицій державного будівництва, про небезпеку духовного спустошення, втрати національної ідентичності, державницького ідеалу.

«Христова наука має натхнути наш нарід тою чистою, животворною силою, розбудити й оживити дані йому Провидінням таланти, виплекати в нім почування справжнього людського поступу. Ублагородити до його задач, яких має довершити у вольній сім'ї людства» [3] – промовляв митрополит Андрей. У цій вольній сім'ї людства має постати незалежна українська держава збудована на принципах розуму і духу. «Ми люди такі дивні створіння, що кормимося світлом; більше, ніж хліб насущний, нашим кормом є ідеї. Об ідеї розбивається в порох наймогутніша артилерія» – писав Андрей Шептицький. Процес здійснення ідеї залежить – по перше – від якості горіння, точніше кажучи від позитивної активності, яку дана ідея в душах своїх визнаців викликає по-друге – від їх здатності не міняти ідеї, тобто від їх дисциплінованості і слухняності у відношенні до ідейного проводу. Горіння буває двояке від зненависті і від любові. Перше руйнує, друге будує. Державу українську може здійснити наша любов до неї, а не зненависть до її ворогів. Бо не вороги винні, що не маємо держави. Винні ми, що створили замість держави пустку, яку заповнили своїм змістом вороги [2].

Митрополит Андрей Шептицький увійшов в історію України не лише як релігійний, але також як визначний політичний діяч. Свою суспільно-політичну діяльність він розглядав насамперед з християнської точки зору – як вияв любові до Бога та ближнього. Багато роздумів і повчань Митрополит спрямував саме на втілення вікової мрії українців – побудову своєї держави. Прикметами такої держави за Андреем Шептицьким повинні бути усі цивільні чесноти в тому масштабі, в якому вони показуються у громадському житті [9]. Враховуючи це, стає зрозумілою важливість суспільно-політичних поглядів Митрополита Шептицького, його ідеалу держави, суспільного устрою, особливостей відносин державної влади і Церкви. Актуальність цього особлива зараз, коли українці продовжують стояти за словами Івана Франка «на розпутті велелюднім», а суспільно-політичний ідеал А. Шептицького може послужити одним із орієнтирів для власної національної державності, а також розбудови Української держави. Основним наповненням у побудові держави, таким як кров у організмі людини є Церква і традиція. «Вертайте, любі мої діти духовні, до церковно-національної традиції батьків і будьте їй вірні! Історичний ритм життя українського народу є неправильний, йому недостає того, чого недостає в пульсі хворого чоловіка. І як лікар кладе в основу свого діагнозу зміни в крові хворого чоловіка, так і «лікар душі нашого народу», Митрополит Андрей,

чуючи порушення історичного ритму цієї душі народу, ставить свій вердикт: «Вертайте до Єдності, до традиції і будьте їй вірними!». Галицький Митрополит, Впр. Кир Андрей закликав підчинену собі Галицьку провінцію до вірності церковно-національній традиції. Щиро і ясно сформулював словами те, що, мабуть, усім нам приходило в неясних образах на думку.... «Кожний культурний народ має закон предків – свою традицію, яка об'єднує в собі культ і досвід минулого, знання сучасного і початок організації майбутнього. Історія живе в кожному прояві творчості цього народу, теперішність повна є минувшини і є актом віри в велич будучності народу. Народ з живою традицією живе цією традицією і з неї черпає свою духовну силу. Образи минулого, постаті славних предків, що «хоч померли – живуть у сучасному поколінні – промовляють до уяви і почувань молоді, будять в ній гаряче бажання наслідувати предків і творити культурно-історичну тяглість нації. Такий народ має повне розуміння того, що нацією не є лише нинішнє покоління – що нацією є всі покоління – тисячолітня історія – що разом творять гармонійну національну особовість.

Але є теж народи, які або не мають минувшини, або яких минувшина є невідома, забута. Такі народи живуть на вузькій відтинку теперішності, бо вони безтрадиційні – бо ширина і довжина історичних просторів для них чужа. Їхні померші предки не живуть між теперішнім поколінням. Бо вони або не слухають голосу своїх предків, або його не розуміє. Повна відсутність творчої синівської покори, натомість зарозумілість розперезаної пихи – погорда до батьків, коли вони слабкі (найдократія), натомість рабство супроти чужих, коли вони сильні – це основні прикмети таких безтрадиційних народів» [6].

Є фактом, що історія своїми ножицями часто підтинала нашу церковно-національну традицію, а найбільше підтягла її в другій половині ХІХ ст. і з початком ХХ століття. Можна подекуди – хоч не зовсім – оправдати це нашим лихоліттям, але це не змінює фактів.

Частина нашого громадянства зовсім втратила зв'язок з предками передовсім на релігійно-церковній ділянці. А що Церква у нас ототожнювалася з національністю – так що ще й тепер в Галичині наша національність не дасться подумати без Церкви – то яким стане для кожного, що розрив з Церквою був катастрофою і для нашої національно-державницької думки. Вона покалічена, спотворена, позбавлена основи творчого релігійного містицизму мусіла довести до нашої державницької трагедії, що тягарем своїх наслідків лягла на увесь простір широких українських земель. Потрібно працювати на зближення обох *християнських церков на українському ґрунті*, і тим зберегти також національну єдність в мові, обрядах, традиціях) з православними «яко з синами і братією в однім народі руським зродженими» промовляв А. Шептицький до пастви на сторінках тижневика «Мета» (1931-1939 рр.) [1]. Невіруючі не розуміли предків, бо вважали «релігійні вірування казками, а церковні обряди забобонами». Віруючі новатори також не розуміли предків, бо ці предки були «православні». Вони забули, що українське православ'я, нпр. часів Петра Могили, своїм духом і дисципліною було ближче Католицькій Церкві, чим синодальному московському православ'ю. Митрополит нагадує

про заповіт Митрополита Веніаміна Рутського, який велів змагати до зближення обох українських церков на українському ґрунті.

Творіння держави мусить відбуватися на національних засадах і засадах християнства. Про співвідношення між ними в справі побудови держави читаємо з послання «До Українського Католицького Студентства» «Як Твій Душпастир звертаюся до Тебе Українська молоде всіх вищих шкіл у справі резолюцій, прийнятих більшістю студентства на анкеті й на конгресі з такою заявою: «Ставити засади ідеології українського «націоналізму» як основу відношення Українського Студентства до християнської релігії взагалі до католицької, зокрема, і то в оцінюванні не по думці Католицької Церкви, лише під кутом добра українського народу в розумінні того ж «націоналізму». Є явним безбожництвом; бо це значить ставити націю понад Бога, а не Бога понад націю, – для якої Він є Творцем, найвищим добром, імперативом і щастям» [4].

Опертям держави, основою є громадянин, і є родина, яка є клітиною суспільства [9]. Кожний християнин – українець як громадянин вибудовуючи державу, повинен вибудовувати своє життя застосовуючи принципи, які виголосив Митрополит. «Перший принцип – принцип ладу. «Найважливішим ідеалом християнства є випровадити людство з хаосу варварів і провести його у лад і світло культури. Якщо можемо в дечому Вам допомогти, то раді б ми перш за все допомогти Вам завести у Вашому житті й у Вашій праці якнайліпший лад» – промовляє Андрей Шептицький. «Другий принцип – принцип дисципліни – карності. Де немає карності, там не може бути ладу. Вам не раз може здаватися, що звязання вашої свободи є невиносимим тягарем. Тим, що так думають, я сказав би: «Чи Ви собі представляєте громадянські обов'язки, обов'язки родинного життя, обов'язки стану адвокатів, професорів, лікарів, інженерів такими, що не в'яжуть особистої свободи. Чи у кожному з цих станів не треба дисципліни, щоб сповнити бодай частину того, що від нас вимагається? Третій принцип – принцип християнської покори. Не треба пояснювати, що це не має нічого спільного з якимось приниженням чи рабством. Є вона конечною чеснотою християнина, щоб він був свідомий своїх недомагань, своїх потреб, недостач своєї природи, а тим самим міг мати правильний суд про себе самого. Так то бо покора є елементом творчої праці, бо без оцінки себе самого, без самокритизму, без свідомості того, як далеко сягає наша спроможність, без пізнання того, чим є людська природа і чим є її слабкість, неможлива є праця над собою. Четвертий принцип є принцип молитви. Від молитви залежить у великій частині успішність наших праць і змагань. Бо ласка Божа до всього є потрібна і сказано у св. Євангелію: «Просіть і дасться Вам» [7].

Український політик, який іде до влади, або вже є у владі мусить бути державником. Перш за все він повинен передбачати небезпеки, що загрожують українській державі як зовні так і всередині. Перед тим як зробити вибір того, хто нами керуватиме мусимо добре зважати, згадуючи слова А. Шептицького: «Горе землі, якої королем є дитина» Св. Письмо називає дитиною Людину не літами, а умом незрілу. Дитиною назвало б св. Письмо провідників, що дають провід не розумові, а словам, що замість правди дають фрази, а замість учитися

і відтак учити – хотять блистити і в людей подив збуджувати. Так, горе народів котрого провідниками стають діти!» [5].

Без духовної і матеріальної підтримки Митрополитом Андреем Шептицьким, ми не мали того розквіту українського національного життя, що пережила Галичина у 20-30-ті рр., незважаючи на бездержавність та утиски польської влади, складно було би й сьогодні «складати піраміду» нашої держави, яка повинна бути оперта на громадян, що живуть за принципами Євангелія, живитися церковними традиціями і національними традиціями, а на вершині цієї «піраміди» держави є Бог.

Список використаних джерел:

1. Мета – 1931. – Ч. 7. – С. 2.
2. Там само. – 1932. – Ч. 16, с. 2.
3. Там само. – 1932. – Ч. 17, с. 6.
4. Там само. – 1933. – Ч. 14, с. 1.
5. Там само. – 1933. – Ч. 27, с. 1.
6. Там само. – 1936. – Ч. 10, с. 4.
7. Там само. – 1937. – Ч. 44, с. 1, 2.
8. Липинський В. Вступне слово для читачів із ворожих таборів. Листи до братів-хліборобів // Бібліотека газети «День» серія «Броньбійна публіцистика» – Київ: Вид. ПрАТ «Українська прес-група», 2012. – 30 с.
9. Митрополит Андрей Шептицький. Як будувати рідну хату? – Люблін: Свічадо, 1989. – 12 с.

Гумен О.С.

аспірант,

Київський національний університет культури і мистецтв

ІНТЕГРАЦІЯ ГАЛУЗЕВИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Євроінтеграційні процеси відкривають нові перспективи для розвитку підприємств ресторанної і готельної індустрії в Україні. Клієнтська база може бути значно розширена за умови активізації формування туристичних потоків із європейських країн. Стабільність затребуваності послуг української готельно-ресторанної сфери залежить від упровадження європейських стандартів у процеси сервісного обслуговування, забезпечення високого рівня комфортності проживання, якості ресторанної продукції. Стратегічним завданням даного бізнесу стає підвищення конкурентоспроможності готельних і ресторанних підприємств. Дане завдання об'єктивно актуалізує проблему організації ефективної професійної комунікації з метою обміну успішним досвідом, професійними знаннями з новітніх технологій, практики застосування інноваційних методів управління і форм обслуговування.